

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. II. Referuntur adversariorum argumanta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

cumque potuero, A VESTRA FIDELITATE REVOCABO, & cum omnibus Coepiscopis meis, vos, & omnes vestros excommunicans, aeterno anathemate condemnabo. Pro fidelitate, quam vobis seruo, haec gemebundus scribo.

6. Ivo Carnotensis Episcopus, doctrinâ & pietate illustris Epist. 46. quæ est ad Urbanum II. supponit auctoritatem Philippo I. Francorum Regi per excommunicationem adeptam; quandoquidem scribit Summo illi Pontifici; *Hæc ratione ex parte usuri (Philippi Nuncij) Regem cum Regno ab obedientia vestra discessurum, NISI CORONAM RESTITUITIS, NISI REGEM AB ANATHEMATE ABSOLVATIS.*

7. Unde inerat, nisi à pietate, atque à Religione, antiquis Gallis illa erga Ecclesiæ in Reges auctoritatem reverentiâ, quam illorum perhibent historiæ? Nam v. g. Regibus excommunicatis officia etiam vitæ aliquatenus necessaria, nedum alia Principibus exhiberi solita, negabant. An pios magis, magisque religiosos efficiet illius Regni fideles declaratio Cœtus Parisiensis, dum eis suadebit, Ecclesiam, neque directè, neque indirectè quidquam in Principes posse, quantum ad temporalia, quæ sola ferè (proh dolor) ab hominibus hodie attenduntur.

8. Si Gallicanis externa addenda sunt exempla (quidni autem addantur) cum proposito Cleri Gallicani ad Principes omnes generatim pertineat, nec sit ad Galliæ Reges restricta (qui fortè aliquo jure speciali, vel privilegio tucri sese posse obtenderent) alia non pauca suppetunt. Nam præter Romanos Imperatores, de quibus jam diximus, mortuo Zenone Imperatore, Ariadne ejus conjux, spreto Longino Zenonis fratre, Anastasium ad Imperium evehendum curavit, sed obliiit Euphemius Episcopus Constantinopolitanus, donec Anastasius fidem Orthodoxam scripto professus est; Cum Ariadne haberet in animo Anastasium habitu induere parareo, Euphemius Episcopus usque eò consentire noluit, quoad Anastasius chirographum jurjurando confirmatum ei dedisset, quod planè declararet, eum, si sceptrum susciperet, Imperij fidem sinceram servaturam, nihilq; rerum novarum introduciturum in sacrosanctam Dei Ecclesiam: quod chirographum Macedonio Sacri Theauri Custodi tradidit. Factum autem est illud ab Euphemio, quod Anastasius putabatur à nonnullis errore Manicheorum infectus esse. Evagrius histor. lib. 3. cap. 32. Idem Theodorus Lectior collect. ex histor. Eccles. lib. 2.

9. Cumque iterum Anastasius in hæresim lapsus esset, & Catholicos persequeretur, ei sese Symmachus Papa opposuit, ut in Epistola ejus apologetica videre est, in qua docet Summus ille Pontifex, quis sit verborum sensus, quæ Prælati Parisienses ex Divo Paulo attulerunt; *Fortassis dicitur es, scriptum esse: omni potestati nos subditos esse debere; Nos quidem potestates humanas suo loco suscipimus, donec contra Deum suas erigunt voluntates. Ceterum si omnis potestas à Deo est, magis ergo, que rebus est præstituta Divinis. Deser Deo in Nobis, & Nos deseremus Deo in te. Ceterum si tu Deo non deseras, non potes ejus uti privilegio, cujus jura contemnis.*

10. Eleonora primùm Galliæ, deinde Angliæ Regina Epist. 2. ad Cælestinum III. Papam liberatione filij Richardi Regis Angliæ à Leopoldo Duce Austriæ capti, & Henrico Imperatori consignati, & traditi, quæ Epistola est 145. Petri Blefensis, sic scribit; *Nonne Petro Apostolo, & in eo vobis à Deo omne Regnum, omnisq; potestas regenda committitur? Benediculus autem Dominus, qui talem potestatem dedit hominibus, non Rex, non Imperator, aut Dux à jugo vestra jurisdictionis eximitur; Vbi est ergo zelus Phimees? Vbi est auctoritas Petri? Vbi est, qui dicat, zelus domus tuæ comedit me? Appareat, quod non in vanum dati sunt vobis, & Coepiscopis vestris gladij ancipites in manibus vestris. Dicite iniquis, nolite iniquè agere, & delinquentibus nolite exaltare cornu. Non degeneret in hæredes Petri dignitatis Apostolica reverenda successio, Vestrum agnoscite principatum, probate zelum, accingimini ad opus fortitudinis, & honorate ministerium vestrum. Gloria vestra derivetur ad posteros, & cognoscat generatio altera, quam inaniter Tyrannus ille præsumpsit, & quam potenter præsumptionem ejus Romana Sedes punierit.*

11. Leoni quoque Isauo in hæresin Iconoclastarum lapsò, & Catholicos in Oriente persequenti, Gregorius II. pluries frustra monito, à Romanis, & ab Italia tributum solvi prohibuit ex Theophane in Chronologia. Hoc anno, inquit, scilicet Gregorij II. primo irreligiosus Leo de proscribendis, & deponendis Sanctis, & venerandis imaginibus primum tractatum habere cepit: comperto cujus proposito, Gregorius Papa Romanus, scripta prius ad ipsam Leonem decretalis epistola, quæ de fide quicquam statuere, & antiqua Ecclesiæ sancta à sanctis Patribus firmata innovare, aut convellere non decere Imperatorem commonet. Italia tandem ac Rome tributa ad ipsam deserenda prohibuit. Idem testatur Zonaras in tom. 3. Annal. his verbis: *Quæ de causâ Gregorius, qui tam Romæ veteris Ecclesiæ gubernabat, repudiata societate Præsidis nova Roma, nec non eorum, qui illum sequerentur, illos unâ cum Imperatore Synodico anathemate obstrinxit, & redigalia, quæ ad id usque tempus inde pendebantur, inhibuit, illo cum Francis fudere. Et adhuc; sub Leone Isauo temporis illius Papa Gregorius ob perverfam opinionem desecit ab illo Imperatore impio, eiq; tributum pendere recusavit, neque sibi quicquam esse res voluit cum impijs Ecclesiæ Constantinopolitane Gubernatoribus, omisissq; bellis, pacem cum Francis fecit.*

12. Ex quibus Summorum Pontificum exemplis toti Christiano orbi notis ac receptis, quis ambigat, de Pontificiâ super Reges & Imperatores potestate fidelium unanimi consensu comprobata? Sed ejusdem quæ cum Verbo Dei consentanea, ex sacris Canonibus probationes accuratori Scholasticâ methodo expendere in præfenti est animus.

§. II.

Referuntur Adversariorum argumenta.

Hæc in quantum licuit corradere, maxime, quæ possumus, energiâ exponere intendimus, ut veritas hinc magis elucescat.

ARGV-

ARGUMENTUM I.
Adversariorum.

13. **E**X parte adversa ad præsens institutum accommodè argumentari licet 1. Summorum Pontificum super Reges autoritas singulariter nititur Extravagante *Vnam sanctam* inter communes Bonifacij VIII. traditâ *De majoris. & obedientia*: quæ ita se habet, ubi, cum dictum fuisset, Beato Petro utrumque gladium esse commissum, temporalem videlicet, ac spirituales: temporalemq; autoritatem spirituales subjectam esse, eamque Divino ore à Christo Domino, per illa verba Petro, ejusque successoribus commissam: *Quodcumque ligaveris &c.* Exinde subjungitur in hæc verba: *Quicumque huic potestati à Deo sic ordinata resistit, Dei ordinationi resistit: potè subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam, declaramus, dicimus, & definimus.* At verò hæc Bonifaciana constitutio per aliam Extravagantem, quæ incipit: *Meruit* relata inter communes *De privilegijs*, est revocata, saltem quoad Reges Galliarum. Ergo ruit præcipuum Canonice de Pontificiâ super Reges potestate constitutionis fundamentum.

Responsio.

14. **A**uthor *Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 18. n. 4.* respondet, Extravagantem *Meruit* Regibus nihil adimere, nihilque concedere; sed eos in eo statu relinquere, in quo erant ante constitutionem Bonifacij VIII. *superius* adductam, cum enim ex rationibus alijs adductis constet, potestatem Regiam & temporalem Ecclesiasticâ semper subjectam fuisse, neque hoc subsistat ex Bonifacij VIII. præadductâ constitutione, sed Jure Divino & naturali, consequens esse, quod Clemens V. neque voluerit, neque poterit illi derogare, quando de Bonifacio tantum VIII. novisque obligationibus loquitur, non de Divina & naturali.

Obiectio.

15. **E**X parte adversâ instari potest. Totum eâ responsione enervari argumentum, ex Bonifacij VIII. præadductâ constitutione urgeri solitum, quod nempe ista Bonifaciana constitutio in vi Ecclesiasticæ sanctionis Divino & naturali juri superaddat novum pondus specialis fundamenti ad firmandam Pontificiam super Reges potestatem; dum tamen præcitat *Regalis Sacerdotij* Author ex vi Extravagantis *Meruit* à Clemente V. editæ, illum Bonifacij VIII. Canonem moderantis asseverare videtur, superesse jam unicam Juris Divini & naturalis autoritatem, per quam Regia potestas dici debeat subjacere autoritati Ecclesiasticæ.

Responsio.

16. **C**omparationem inter illam Bonifacij VIII. & Clementis V. constitutiones faciendâ, apertum prodit, quod Jus illud Divinum, per quod Regia potestas à Bonifacio VIII. dicebatur subjacere autoritati Ecclesiasticæ, re-

ducatur in sacræ Scripturæ textus *ibidem* allegatos. Quibus à Clemente V. nequidquam derogatum esse, optimè respondit præadductus Author *Regalis Sacerdotij*: sicque adeo Canon ille Bonifacianus suam intentionem fundando super Divini Verbi oraculis, ex suâ Pontificiâ supra petram fundatâ autoritate concludendo, specialis autoritatis pondus adjecit illi sententiæ, quæ Reges Papæ autoritati Oecumenicæ subiectos asseverat.

ARGUMENTUM IV.
Adversariorum.

17. **E**X parte adversa licet 2. argumentari. Ex hac in Principes, eorumque ditiones exercitâ potestate multa incommoda & mala evenisse. Censuræ enim, & anathemata in Henricum VIII. Angliæ Regem vibrata quid evicere, quam ut jugum excuteret, Ecclesiâ vastaret, proscriptâ toto regno Religione? Iisdem armis Elisabetha in Catholicos grassata nec prius desijt, quam regio Stuartæ sanguine secures imbueret, specioso titulo crudelitate velata, quod diceret, Catholicos seditionem in Regnam, & regnum moliri. Et denique nunquam sæpius cades, intestina bella, procerum discordiæ, paricidia in Gallijs sunt observata, quam Henrico IV. Navarrae Rege à Summis Pontificibus diris percusso, regnoque alienis exposito. Potestas igitur illa, quæ Summo Pontifici supra Reges asseritur, minime spectat Ecclesiæ Bonum; sed perniciem magis & excidium, cum tamen Ecclesiæ sanctæ claves non sint constitutæ Divinitus nisi ad ædificationem, non verò in destructionem, atque adeo Canonice sanctionibus talem Papæ autoritatem attribuentibus sub tanto Boni publici Ecclesiæ ac Religionis discrimine, haud videatur esse locus.

Responsio.

18. **A**uthor *Regalis Sacerdotij cit. §. 18. n. 7.* respondet, exercitium potestatis, quam Pontifices Romani in Reges & Regna acceperunt, ad remedia extrema pertinere, alijs consumptis, ultimisque morbis adhibenda esse. Sicuti ergo justum bellum nemo non admittit, quantumvis innumera sint mala, quæ ex bellis proveniunt, sed majora provenirent sublato bello, dataque injurijs licentiâ: sic in casu, de quo agitur, esse dicendum, ea ipsa, quæ in contrarium afferuntur, satis ostendunt. Illæ namque calamitates, quæ Henrico Navarrae Rege diris percusso, Galliam affligebant, Regem tandem ad Catholicam Religionem impulerunt, nunquam alijs regno potiturum: sicque à discordijs & bellis cessatum est. Elisabetha Angliæ Regina, quantum absuit, ut regno exciderit, armatâ in illam potentissimâ classe? Quod verò sapienter agitata, potentior fortuna discusserit, non hic error potestatis Pontificiæ, sed eventus fuit; ex quo nemo prudens sapientiam & consilium metitur. Henricum VIII. Angliæ Regem quod attinet, sunt, qui velint præcipitatum remedium esse, plagâ necdum ferrum patiente;

tiente; sunt, qui excusent. Sed demus, in hoc peccatum esse, quid tandem sequitur? Si potestatem hanc Pontifici abroges, quia aliqui aut incircumspectè, aut ex impetu potius, quam ratione & consilio sunt usi, oportebit, eodem modo omnes humanas artes, hominumque conditiones, ipsam quoque Regiam potestatem è medio tolli, utpote in quibus longè pluries peccatum est, quam in illà, quam defendimus, autoritate. Percurre historias, atque videbis, Summos Pontifices hãc in Reges potestate feliciter usos esse, magnoque Ecclesiæ Bono, quod verò malè cessit aliquando, hic est communis rerum morbus & conditio. Illud verissimum est, hujusmodi penas, interdicta, excommunicationes, depositiones &c. cum summa circumspectione, rarissimo casu, nec citra necessitatem explicandas esse, quod à Patribus quoque Tridentinis prudenter omnino observatum, præmonitumque est *Sess. 25. de Reform. cap. 3.*

19. Confirmatur hæc responsio sciscitando ex Gallicanæ Ecclesiæ Clero. Quandoquidem ex hæreticis secularis potestatis impetu ad professionem fidei Orthodoxæ adactis plerumque sint magna pericula simulationis, indeque quam plurimorum in Sacramentis ficto animo suscipiendis sacrilegiorum, quo Jure Christianissimus Galliarum Rex compulerit Regni sui heterodoxos, sponte suâ nequam propensos, ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ fidem profendam cum frequentatione Paschalis saltem communionis exercendam, cum tamen S. Augustinus *lib. 1. contra partem Donati* expressè doceat: *Sibi non placere, ullius secularis potestatis impetu schismaticos ad communionem violenter arctari*: utique ob certum sacrilegiorum ab inuitis, ac fictè conversis supra modum adaugendorum?

20. Non dubito, Clerum Gallicanum responsurum, à Rege suo id factum esse, quod infligabatur ex ipsomet Christi caractere, quo in sacro Baptismate fuit insignitus, in vi cujus Regiæ ipsius potestati incumbit, ad fidei integritatem, & conservationem in suo præcipue regno, præ cunctis negotijs curandam: quod Christiani Regis officium observando, in gratia Dei confidens, meritò sperare poterit, Deum corda subditorum, hæreticæ pravitatis abjuratorem facere compulsorum, intrinsecæ salutiferæ motionis vi, permorum ad veram fidei intus à Deo suscipiendæ conversionem, Sacramentorumque religiosam susceptionem, Divo Augustino *lib. 2. Retract. cap. 5.* propter eâ scribente: *In primo libro contra partem Donati dixi, non placere, ullius potestatis secularis impetu schismaticos ad Communionem violenter arctari. Et verè tunc mihi non placebat, quia nondum expertus eram, vel quantum malis eorum auferret impunitas, vel quantum in melius mutandis conferre posset diligentia disciplina.*

Quid ni ergo pari, vel majori ex ratione dicere fas sit, Pontificæ autoritati adversus Ecclesiæ sanctæ, publicæque Religionis ac fidei perturbatores Reges, & Imperatores adhibitis sanctæ per Christum sanctæ correctionis remedijs, incumbere, cogitare vel quantum malis eorum auferret impunitas, vel quantum

in melius conferre posset diligentia disciplina, etiam severioris ad depositionem usque processuræ? In quo adeo statu haud imputabitur Oecumenico Pastori, si ejusdem virga correctoria consulto & circumspectè adhibita, distortum aliquem effectum experiri debuerit, sed sufficet, posuisse exemplum, ne contumaciæ pravitatis trahatur in consequentiam, multò plures à vera Religione, sanctæque Ecclesiæ perquam alienos deinceps effectus progenitura, sed de hoc dicemus *infra in conclus. 1. argumento 2.*

ARGUMENTUM III. Adversariorum.

EX parte adversa licet 3. argumentari. 21.
Cum olim Philippus IV. adversus Bonifacium VIII. contenderet, Regnum Franciæ à Summo Pontifice non pendere, hunc Regem professum fuisse, se quidem regi, non tamen Ecclesiæ profiteri libertatem. Econtra Bonifacium Pontificem contendisse, se libertatem Ecclesiæ adversus Regiam, ejusque jura circa alia puncta propugnare. Petrum de Marca *lib. 2. de concord. cap. 1. n. 1.* duo Ecclesiæ Gallicanæ posuisse fundamenta; unum, idque primum constituisse in *suprema Romanæ Ecclesiæ autoritate*: alterum ac secundum in *suprema Regis Christianissimi per Gallias autoritate*, quod tamen minoris momenti duxerit, quam primum. Petrum Pithæum in *Senatu Parisiensi Advocatum in tract. de libertate Ecclesiæ Gallicanæ* singularia illarum Regni & Ecclesiæ capita ad duo axiomata retulisse, quorum alterum est de *suprema Regis intra Galliam auctoritate*: alterum & equidem *primarium* est axioma: Summos Pontifices nihil præcipere vel ordinare posse, sive in communi, sive particulari circa temporalia, quantum ad loca *supremo Regis Christianissimi dominio supposita*, ac si præcipiant, vel ordinent, Regis subditos ad obediendum in his nequaquam teneri.

Responsio.

A Uthor *tractatus de libert. Ecclesiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 1.* respondet, difficile in primis intellectu esse, quâ ratione Gallicani Antistites libertates illius regni defendendas suscipientes, auspiciati sint à propositione, quæ Iuri Ecclesiæ potius adversetur, asseverando: *Reges & Principes in temporalibus nulli Ecclesiæ potestati Dei ordinatione subijci.* Immutatam hinc vide postremis illis temporibus vel naturam, vel ideam libertatum Ecclesiæ Gallicanæ. Clerus namque Gallicanus utique libertates suas defenderat (impugnasse enim certè nemo dixerit) cum anno 1329. coram Philippo IV. Rege convenit, ut querelis ministrorum Regiorum responderet. Tunc enim Episcopi contendebant, Ecclesiasticam jurisdictionem sese ad temporalia extendere saltem ratione peccati, quod pluribus probavit Electus Senonensis in *prima responsione*: *Præterea*, inquit, *num. 34. nullus dubitat, quin cognitio de peccato ad personas Ecclesiasticas pertineat.*
Cum

Cum ergo talia non perpetrentur sine peccato alterius partis, patet, quod Ecclesia cognoscere potest, & hoc satis deducitur ex Cap. Novit. Extrav. De judicijs.

Nullus re vera de hoc dubitabat, quandoquidem Petrus de Cuguerijs actor Jurisdictionis Regiæ Patronus fatebatur, Decretalem Novit habere locum in Rege Franciæ, utpote superiorem non agnoscente, tantumque id negabat de Judicijs Regijs, quippe qui à Rege corrigi possent. Idem dicebat (in replica pro Rege) quod ratione peccati non poterat ad eos (Judices Regios) pertinere Decretalis Novit: quia loquebatur de facto Regis Franciæ, qui superiorem non habebat, sed in alijs seculis dicebat. Si Acta illius altercationis, quæ habentur in Bibliotheca Patrum, conferantur cum ijs, quæ nuper gesta sunt à Clero Gallicano, maximum sanè discrimen observabitur, nec video, quomodo hodiernas libertates Ecclesiæ Gallicanæ antiquitas non destruat.

23. Sed aliæ hodie est Ecclesia Gallicana ab ea, quæ anno 1614. tam generosè restitit tertio Regni Ordini, illam primam, aut certè simillimam propositione statuere conanti? Nec enim egregia illa oratio à doctissimo Cardinale Perronio tunc habita ipsius erat propria. Illam quippe le totius Cleri, imò & Nobilium Regni nomine pronunciare affirmabat: Non enim, inquit, ego hæc in causâ oro, sed totus Ordo Ecclesiasticus, & totus Ordo Nobilium ipsi conjunctus &c. Cæterum iste Cardinalis nomine totius Cleri, ac Nobilitatis asserbat doctrinam suam, modernorum Antitutum propositioni sanè contrariam, omnibus Ecclesiæ Catholicæ Patribus, imò & toti Ecclesiæ Gallicanæ communem esse à tempore, quo instituta sunt inibi scholæ Theologicæ usque ad Calvinum adventum. Eandem fuisse mentem Ecclesiæ Gallicanæ postremis etiam temporibus ad ultimum usque Coetum Parisiensem, proditur manifestum indicium ex hoc, quod illa Perronij oratio, tanquam proprium Ecclesiæ Gallicanæ momentum, inserta sit inter Acta Cleri Gallicani Anno 1673. edita jussu Comitiorum Generalium Cleri. Distinctas esse potestates Regum, & Pontificum nemo Catholicus negat, sed major esset necessitas, Regiam ad suos limites revocandi, quam Pontificiam intra suos concludendi. Confessi sunt in suo processu verbali Episcopi Parisijs anno 1681. congregati, extinctam postmodum esse in Gallia jurisdictionem Ecclesiasticam. Novis in dies vulneribus affigitur secularium libris, & Regionum Judicum placitis, & tamen libertates Ecclesiæ non opponitur à Prælatibus, quin & illæ servitutes inter libertates numerantur à multis. Cum autem Romanus Pontifex oppressis Ecclesijs manum porrigit, etiam ab Episcopis, objectis libertatibus, arceatur.

25. Firmatur hæc responsio ex duplici animadversione. Una est, ex communi Cleri Gallicani consensu sub annum 1329. efficacissimis rationibus & fundamentis solidissimis contententis, Ecclesiasticam jurisdictionem sese ad temporalia extendere, prout videre licet ex tomo quarto Bibliothecæ SS. Pa-

trum Parisijs editæ anno 1610. pag. 1075. sub titulo libelli à Bertrando Cardinale Eduensi edito adversus Magistrum Petrum de Cuguerijs. De cujus altercationis pro Ecclesiastica autoritate monumentis, & argumentis exactiùs differemus inferiùs.

26. Altera animadversio est circa id, quod præcitatus Author in medium affert, qualiter Gallicana Ecclesia anno 1614. tam generosè restitit tertio Regni Ordini, propositionem illam à moderno Clero Gallicano assertam, aut certè simillimam statuere conanti.

27. Altercationis hujus Acta accipe ex Gabriele Bartholomæo Gramondo sacri Regij Consistorij Senatore, & Parlamenti Tolosani Præsidente. Anno nempe 1614. à Christianissimo Rege indictus fuerat Parisijs Conventus trium Ordinum, quorum primum Clerus, secundum Nobilitas, tertium Magistratus subalterni ac Oratores populi obtinebant. Sub horum Comitiorum progressu Clerus anno 1615. in caput Magistratum petijt, abrogari novam legem, per quam officia ipsorum in hæredes transibant sub cautione tributis in singulos annos præstari soliti. Id ubi tertij Ordinis Oratoribus agnitum fuit, rati, ut res erat, peti Ordinem, statim proponunt thesin, toties Clero obstrepente, agitaram: Nullam esse potestatem in temporalibus supra Regiam, unice immediate Deo debitam coronam à Gallis Regibus, nullas obnoxiam interdixit. Proposita item à Clero Concilij Tridentini promulgatio: molliendæ quæ invidiæ, adjecta articulo clausula, in hæc verba. Sine præjudicio Coronæ Regiæ, libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, privilegiorum & exemptionum, si quæ Capitulis, aut Monasterijs concessa, quibus conservandis studebit impensis Clerus, habitis in id rei ad Summum Pontificem precibus: quæ privilegia interim salva erunt, non obstante promulgatione Concilij. Cleri & Nobilitatis contra tertium Ordinem vota & calculi, nedum pro Concilij promulgatione, jurisque extinctione annui, sed & rejiciendæ thesi, quæ Summo Pontifici jus negat in regna.

28. De Summi Pontificis in Reges potestate, pluribus tum actum in utramque partem: non ante doctius, non agitata quæstio elegantius; missi per sæpe Oratores Cleri, ad tertium Ordinem, à tertio Ordine ad Clerum. Questus hic, bis, terque Aquensi primùm Archiepiscopo, exin Fenolieto Episcopo Mompellulano disertè perorantibus, quod Ordo tertius expers Theologiæ falcem improbè mittebat in messem alienam: Non posse redigi à populo in acta sua thesim pro articulo fidei valituram: sutorum extra crepidam judicia esse: nisi post consultum Cleri oraculum narrari à populo de fide fabulas; Cleri unus, quod ne ipse tertius Ordo negaverit, esse de fide responsa. Intercessit tertius Ordo vehementi & doctâ oratione, quam habuit Marmicellæus Capitolinus Tolosæ, vit eloquens, & in omnes scientias expeditus. Non eam tertio Ordini mentem esse, ut fidei præcepta distribuât. Cleri, prædicationem Evangelij, quo fides continetur: tertij Ordinis partes esse, nullâ cause cognitione ut credat. Arcam Dei nusquam nisi puris manibus permissam: dejectos exanimis, qui olim tangere ausi, prophana è gente, quanquam

in casum iret. Ast plura fidei inesse quasi parvula, in dignitatem ipsius extrinsecam adinventam: his ornari Ecclesiam, sponsam Christi, ut in decus & propagationem eius institutus, quorum sit capax Ordo quilibet, si agnoscat matrem. Habituros se, quæ de fide sunt, salva & intacta, dumq; radix servabitur matris, unde arbori incrementum est, per quam stat, frondescit & viret, radicem filamenta sparsa temerè, quæ terram per sepe inanibus furculis circumquaque sugunt, quasi purgamento arboris excisuros. Posse intactâ fide, disciplinam, jurisdictionem, fructuum Ecclesie dispensationem, & plerâq; his similia attingi, ut quandoque diversis ab amiquo usibus in prava degenerasse constat: unde pagani in Ecclesiam Dei contemptus est, hereticis odium, Catholicis Orthodoxis dolor, ne dicam, scandalum; præcindi posse hæc filamenta, salvâ fide, quæ radix est. Eidem, primum esse lapidem, in quo firmatur Ecclesia per totum propagata orbem: id agnoscere tertium Ordinem, præceptaq; ipsius profiteri, & adorare, ut Dei sunt. Caterum si quæ ita hærebunt firmitus fidei, ut avehi nequeant eâ incorruptâ, daturus operam se, idq; sedulo, ne quid ipsi in deterius fiat. Solitos olim nascente Ecclesiâ Christianos, quando templis domos ita contiguas, ut vix separari possent, destruebant, ne simul & ipsa templorum superficies corrumpetur, salvam habere circum insulam. Ita Ganymedem amasium Iovis raptum in æthera altis ope, cuius complicati in obtusum unguis pelle molliter circumfusâ, demulcebant magis, quam lacerebant artus. Sic se fidei connexa, castè contrectaturos & innocenter. Plura his addidit Orator sacundus, quibus successus Clerus per Episcopum Mompellanum: Communicanda sibi quæcunque fidem quolibet ratione contingerent, id ipsummet opus Ecclesiasticum esse, nolle, utrum proposita quæstiones de fide forent. Itum tandem in unam sententiam communibus tertij Ordinis votis, missiq; ad Clerum articulis tres, quorum hæc summa.

I. Sacrilegum esse, Reges, micos Dei, quolibet prætextu in necem dare.

II. Debitam immediatè uni Deo Regum in subditos potestatem.

III. Nullis Sedis Apostolicæ interditiis subjacere imperia Regum, subditosq; nunquam sacramento fidei exsolvi posse.

29. Hisce legibus intempèstivè vulgatis firmabat Regiam auctoritatem tertius Ordo, Regno Gallico pro fundamentalibus haberi petens: hoc interest inter leges, quod ex varijs causis inspecti aliqua possunt, aut tolli penitus, fundamentales manent nulli obnoxiiæ mutationi. Consensit prima Clerus: eamq; Romanæ Ecclesie sententiam esse, pluribus probavit Cardinalis Rupifuscaudius vir sanctus, maxime ex recentis censurâ, quâ condemnatus Becanus, tyrannicidas impune in Regum capita provocans. Laudatum exin Concilium Constantiense Oecumenicum, habitum anno M. CCCC. XIV. productaq; Sessio XV. confirmandis Regibus: in hæc verba.

30. Præcipuâ sollicitudine volens hæc sacrosancta Synodus ad extirpationem errorum, & hæresium in diversis mundi partibus invalescentium providere, sicut tenetur, & ad hoc collecta est, nuper accepit, quod nonnullæ assertiones erroneæ in fide, & bonis

moribus, ac multipliciter scandalosa, totiq; Republicæ statum & ordinem subvertere molientes dogmatizatae sunt, inter quas hæc assertio delata est. Quilibet tyrannus potest, & debet licitè & meritorie occidi per quemcumque vasallum suum, vel subditum, etiam per clanculares insidias, & subtiles blanditias, vel adulationes: non obstant quocumque præstito juramento, seu consæderatione factâ cum eo: non expectatâ sententiâ, vel mandato judicij cuiuscumque. Adversus hunc errorem satagens hæc sancta Synodus insurgere, & ipsam funditus tollere, præhabita deliberatione maturâ, declarat, decernit, & definit, hujusmodi doctrinam erroneam esse in fide, & in moribus, ipsamq; tanquam hereticam & fraudulosam, scandalosam, & ad fraudes, deceptiones, mendacia, proditones, perjuriam vias dantem, reprobat & condemnat. Declarat insuper, decernit, & definit, quod pertinaciter doctrinam hanc perniciosissimam asserentes, sunt heretici, & tanquam tales, juxta Canonicas sanctiones puniendi.

Ita Concilium Constantiense, vindicandis à conjuratione Regibus etiam tyrannis: ut de fide sit, doctio procul, articulus: Sacrilegum esse, Reges unicos Dei, quolibet prætextu in necem dare. In id trium Ordinum calculi. Intercessere secundo & tertio Clerus & Nobilitas, quatenus de fide vulgabatur. Politicam esse secundam thesim, quæ ita concipitur: Debitam immediatè uni Deo Regum in subditos potestatem. Veram, si de Gallis Regibus: dubiam & plerumque falsam, si de Principum promiscuè omnium in subditos potestate intelligas; nullo casu de fide. De Regum & Principum potestate mediata (quod vocant) aut immediatâ, pleraque tum in publicum data ab incerto Authore, per quæ Regibus & Principibus Christianis, si Gallum demis & Venetos, assignabatur suus cuique author; aded ut nemini illorum immediatam à Deo potestatem concederet. Horum quia curiosa indagatio est, ut in transitu memorabo, non ex me, neque enim id mihi arrogo, ut de Regnis, aut Regibus judicem, sed ex Authore anonymo, qui sic scripsit.

31. Pauci Principes uni immediatè Deo coronam debent. Imperator electioni, & dietis Imperialibus subjacet. Angliæ Regnum Parlamento obnoxium magis, quam Regi, Sedis Apostolicæ beneficium est. Scotia Angliæ feudum est. Dania Imperij: Norvegiam & Daniam plerique Romanæ Sedis feuda esse contendunt. Syria & Solymæ Regna Summo Pontifici fidem debent; Regna item Neapolis & Sicilia, Arragoniæ, Sardinia, Corsica, Canariæ, Nugarie & Gorgonides. Poloniae Reges Imperatori coronam primitus debent, Summo Pontifici nomen ex Ducali Regnum. Hungariæ Regnum, feudum est Apostolicæ Sedis, Prostant in Curia Romana, aia probantia, ex quibus patet, feuda item Apostolicæ Sedis esse, Regna Granatæ, Lusitanie, Castellæ, Irlandiæ, Balearium, Norvegiæ, Succiæ, Dantiæ, hæc de Regibus. Reliqui Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, Comites, seu liberae Republicæ sunt, dempto Summo Pontifice, & Republicâ Venetâ, auctorem omnes agnoscunt, Magnus Equitum Melitensium Magister, Hispano Regi beneficium debet; & præstat pro homagiò Milyum, neupæ pro insula: principatus nomine, quo

quo Christianis Equitibus cum jure supremi dominij prepositus est, Summo Pontifici fidem præstat. Helveticorum Republicæ sancti Imperij feuda sunt: Flandriæ Comitatum Regibus Gallia feudi jure subjectum, nemo negaverit. Belgici Ordines facti suo Gens libera, sub Hispana dominatione fuere. Dux Lotharingia sancti Imperij Princeps est. Archidux Austria, primùm Comes, exin beneficio Imperatoris Dux fuit. Germaniæ Principes quotquot sunt, Archiduces, Duces, Palatini, Marchiones, Comites, Landgravi, Burgravi, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, pars magna pro munere Imperatori ministrant, quia à sancto Imperio feuda sua possident. Urbes Anstria, & quæ totâ passim Germaniâ libertate gaudent, feuda item Imperij sunt, empta ab Imperatoribus libertate, aut gratis acceptâ. Sabaudie Dux, Imperij Vicarius est. Pedemontium eidem Imperio subiacet. Mediolani, Tusciæ, Mantuæ, Medinæ & Rbergi Duces, urbes item in liberis Republicas in Italia erectæ, Cæsaribus debent, quod sui juris sunt. Parmæ & Urbini Duces Sedi Apostolica fidem debent. Romam tenet Summus Pontifex, neminiq; obsequium præstat, nempe ex prærogativa obaratoris, patrem subesse filijs præter naturam esset. Certè nemo ambigat, Romam primitus à Cæsaribus derivatam, conservatamq; sepius Apostolicæ Sedi à Regibus Gallis: unus inter Reges Christianissimus, jure suo regnat, unus immediate Deo debet, quod Rex est. Quo fit, ut vera in omnem casum sit ea thesis. Regum Gallia immediate à Deo potestatem esse, usque adeo, ut neminem in terra auctorem agnoscat. Hæc Author Anonymus.

Redeo ad Oratores nostros, qui hisce Controversijs divexabantur, nullo in populum ex vanitate quæstionum obvoluti: in quo peccatum maxime à delegatis, neque enim indistincta Comitia eâ mente, ut trium Gallia Ordinum Conventus transfret in scholæ munia.

33. Ordo Ecclesiasticus perorante doctissimè Perronio Cardinale, juxta Constantiensis statuta Concilij, thesim in tyrannicidas esse de fide, respondet, quod pridie Cardinalis Rupifuleaudius doctè conviccat: alteram, quâ ita cavetur: Debitam immediate uni Deo Regum in subditos potestatem, de fide negavit; quamquam humanitus & historicè defendi possit. Adjecit, Nihil moveri se Innocentij III. rescripto asserentis, Regem Gallia nulli in temporalibus potestati subiectum esse, unde malè concluditur de fide assertio: historicam esse, aut non de fide. Eo modo habenda de fide quæcunque Decretalibus continentur, quod absurdum. Difficultatem præcipuè movit Articulus III. cujus hæc verba: Nullis Sedi Apostolicæ interditiis subiacere Regna, subditosque nunquam sacramento fidei exsolvi posse. Vindicabat vir doctus Summi Pontificis in Regum sceptrâ potestatem, certis casibus; Nempe si in hæresim, aut idolorum cultum prolapsi, subditorum animis nova insinuant dogmata: seu quod pejus, si reluctantes adigunt, ut fidem abdicent. Præpostere proponi velut de fide Orthodoxâ contrariam opinionem, quæ ad summum vix problematica dici possit: probabat, potestati Romanæ Sedi in Reges hæreticâ labe infectos subscripsisse, quotquot Calvinum ante Theologica tractavere. Contrariam opinionem novam esse, Luthero & Calvino fautoribus nuper natam. Sacramento vinciri Reges Gallia, ubi inaugurantur, pellendis Regno suo hæreticis: si pejerant

verint in hæresim ipsi degeneres, si fautores hæresiarum, si novi dogmatis assertores, debent ultionem Vicario Dei, ad quem unum ex lege spectat perjurij pena. In eam sententiam exactis sæculis itum: itum & hodie passim toto orbe Catholico, si Galliam demis. Ipsos Doctores Gallia, eius opinionis authores, nunquã de ea scripsisse, in hanc sententiam, ut de fide sit: veram & politicam asseruisse: si nunquam de fide. Exemplis plena esse historiarum volumina, quibus confirmatur Summæ Sedi in Reges potestas à fide degeneres. Ita Euphemium Patriarcham Constantinopolitanum Anastasium Imperatori negasse obsequium & fidem, donec Concilio Chalcedonensi subscripsisset. Ita eidem Imperatori, in Euthychis hæresim relapso, restitisse acriter Symmachum Summum Pontificem. Ita Clotarum Regem Gallorum, ob scelus immane in Ecclesia Dei, necesse fuit patriatum, post mundatum sanguine innocenti altare, luisse penas arbitrio Pontificis Summi condignas culpe. Ita Iustinianum secundum: ita Philippicum Imperatores à Sergio & Constantino Summis Pontificibus multatos. Ita Leonem Isaacicum hæresim luisse, Gregory II. decreto, quia Iconoclastarum hæresim infelix, dogma propagabat exemplo. & vi. ita Carolum Magnum evectum ad Imperium Occidentis ope Romanæ Sedi. Ita Childericum regno dejectum. Ita substitutum homini per otium enervi, fastigioque Regie dignitatis impari Pipinum, assensu Sedi Apostolicæ, quam à Gallis consultam tradunt historiarum monumenta. Ita Fulconem Archiepiscopum Rhemensem intentasse Carolo Simplici minas, velut clienti suo. Ita Philippum primum Gallorum Regem, semotum ab Ecclesia Dei, adulterij manifestum palam commissi, post repudiatam sine causa uxorem, evectamque in solium pellicem, quâ utebatur velut suâ, marito superbita. Ita Gregorium septimum sacris interdixisse Henrico IV. Imperatori, subditosque solvuisse obsequij nexu. Ita excommunicatos Philippum Augustum Gallorum, Ioannem Anglorum Reges. Ita Othonem Imperatorem: ita Raymondum Comitem Tolosatium, quorum hic per socordiam in Albigenis hæresim lapsus, succubuit Pontifici potestati, in augmentum Gallici Regni, cui Comitatus Tolosanus adjunctus est, dono Provincialium. Ita fidei sacramento solutos olim ab Innocentio IV. FridERICI Imperatoris subditos, debitum Lugdunensi tunc Concilio sulmen. Ita dejectum Petrum Arragonia Regem, Martino IV. Summo Pontifice procurante, ob insaniam horrendâ lanienæ, cui à Vesperis Sicilianis nomen. Ita ab Urbano V. contra Petrum crudellem (id illi nominis à sævitia datum) Castellæ Regem, indictam promulgatamque excommunicationem, quia hæreticus, Ecclesiæq; Orthodoxæ hostis erat.

34. His probabat exemplis Perronius, Summo Pontifici jus esse in Regna & Reges, certis casibus. Postmodum Theologorum autoritate nitebatur: laudabat ut suæ opinionis fautores, D Thomam, Okam, Ioannem Parisiensem, Iacobum Almandum, Gersonem, & passim reliquos, qui de utraque jurisdictione scripsere. Laudabat & Iurisconsultos, Ioannem Silvam Præsidentem Luceianum, Ioannem Fabrum, Stephanum Ausserium Tolosani Parlamenti Præsidentem, Presidium libellorum supplicum in Regia Magistrum, Gregorium Tolosanum: urgebat ex eo, quod Galli essent scriptores, eorum nomine Gallis minime suspecti: illis, quotquot sunt, unam esse pro Summo Pontifice in id senten-

tiam, ut lapsis in hæresim Regibus, maximè si fidem Orthodoxam insectantur, communionem interdicere possit & Regno. Absurdam esse thesim, quæ contractum velut de fide promulgat: cui veterum subscript nemo, recentiorum pauci; tanquam dogma politicum defendi posse, ad summum: eo errore primam fuisse Henrico VIII. Angliæ Regi viam in hæresim, ex injusto repudio justè condemnatum, rebellasse contra judicem suum; per lubrica quassatam fidem, procacique licentiâ tyrannicè usurpata jura sedis Apostolicæ, à Rege, nullo dein sulminum Ecclesiæ metu grassante. Facilem esse in schisma lapsum; ast resurgere opus arduum, Deiq. unius beneficium; non aliud præcinere thesim, quam apertam rebellionem in solium Petri. Neque novè opus condemnatione. Apostolico rescripto jam diu condemnatum dogma, hæreticumq. pronuntiatum, nempe ut de fide Orthodoxâ proponitur, Pati Clerum Gallicum, problematicè disputari thesim, quò fiat satis auctoritati Ecclesiasticæ & seculari: non eam Regi Christianissimo mentem esse, ut Sedi Apostolicæ obliuisci velit, neque sub tanto Rege timenda interdita, qui nedum Ecclesiæ filius, sed protector & liberator est; id Clerum agnoscere, & orare commundè Deum, ut Regem Regno Gallico, primogenitum conservet Ecclesiæ Matri

Ita Cardinalis Perronius doctè & eleganter.

35. Ex quibus manifestum jam redditur, propositionem illam primam moderni Cleri Gallicani sub ipsè profeçto, quibus jam dictus Clerus articulum suum firmare nititur, sacræ Scripturæ perperam allegatis textibus, à tertio populari in generalibus Comitijis, Ordine assertam, constanter rejectam, ac refutatam fuisse tam à Cleri, quam Nobilitatis Ordinibus, ut mitum profeçto sit, Galliæ Episcopos in postremo suo Parisiensi Conventu, ab antiquo Gallicano Clero descivisse in perniciem apertam statûs Ecclesiastici, dum, si quæ deinceps Ecclesijs intentarentur præjudicia, nulla jam auctoritas Regem cohibere posset, adeoque Apostolicæ, ac Oecumenicæ Summorum Pontificum supra Reges potestatis relaxato fræno, impunè, ac liberè possent Ministri Regij involare in jura Ecclesiastica: Clero proinde Gallicano, nisi illam suam propositionem moderetur, fortè ad sensum in primi hujus articuli Corollario finali expositum, serò nimis pensuro vulnus sibi met, suisque Ecclesijs infictum, & magis magisque in dies dilatandum.

ARGUMENTUM IV.

Adversariorum.

36. EX parte adversa fortassis excipietur, illam Cleri Gallicani propositionem primam, saltè ab auctoritate eorum, qui illam tenent, mereri probabilitatem.

Responsio.

37. Auctor Regalis Sacerdotij circa finem v. 11. respondet. Mensuram & regulam honesti ac veri esse legem, non nomina Doctorum, quorum opiniones, si ab hac regula defleant, tam nequeunt esse veræ ac honestæ, quam paries, aliudve corpus nequit esse rectum, si à linea &

amissi excedat. Auctoritas namque docentium, ex eo capite pretium aliquod & pondus habet, quia non præsumuntur aliud, quam leges dicere. Si ergo hæc præsumptio cesserit, & evidenter appareat, Doctores cum legibus pugnare, præsumptio veritati cedit, & auctoritas illâ præsumptione nixa penitus evanescit. Quemadmodum ergo non numerus, aut inscriptio, sed pondus & metallum nummis pretium addunt: ita sententijis non numerus, aut nomen Doctorum, sed rationes & Canones, & cum Patrum doctrinis harmonia probabilitatem, & auctoritatem adferunt.

Confirmatur ex censura, quam S. Gregorius lib. 4. Regist. epistolâ 2. ex sacræ Scripturæ fundamento tulit: Considerent, inquiens, cur Zacharias Papa Regem Francorum deposuit, & omnes Francigenas à juramenti vinculo absolvit? sed forte volunt, quòd, quando Ecclesiam suam B. Petro commisit Christus, Reges excepit. Cur non attendunt, vel potius erubescendo consentunt, quia Deus, ubi B. Petro potestatem ligandi dedit, nullum excepit, nihil ab ejus potestate subtraxit, & qui hoc imprudenter negat, se à Christo sequestrat. Expendant igitur primæ illius propositionis, Reges à Summi Pontificis Oecumenicæ auctoritate excipientis assertores, an probabilitate ullâ niti possit assertio cum Christi verbis, secundum Divum Gregorium apertè pugnans, ita ut à Christo se sequestrat, quisquis Petro, ejusque Successori concessam potestatem denegat, quæ nullum, ne Regem quidem, excipit.

CONCLUSIO.

Oecumenica in Summo Pontifice supra Reges sacris Canonibus asserta & sancita auctoritas, ita reducenda est in Divini Juris per Christum sanciti oracula, ut speciale tamen robur accipiat ex Canonicis sanctionibus.

Explicatur. Ea enim fidei Theologicæ natura est, ut motivè, ac specificativè reducatur quidem in solum Dei Verbum seu scriptum, seu traditum, attamen quia hujus Divina revelatio latet sub ænigmaticâ obscuritate, oportet, ut Verbi Divini veritas sub prudentiali quodam supernaturali lumine, prius applicetur voluntati, intellectum Fidei Divinâ informatum in Primæ Veritatis obsequium captivanti, ut sic prudenter valeat per fidem Theologicam assentiri. Inter hæc prudentialis luminis, præviâ fidei assentui faciem subministrantia argumenta, præcipuum locum obtinēt non Conciliorum duntaxat Oecumenicorum definitiones, sed Summorum quoque Pontificum sanctiones, utpote quorum auctoritas firmata sit supra petram, cui portæ inferi prævalere haudquaquam possint. Quare ex Pontificis sanctionibus, Oecumenici intrâ Ecclesiam Christi, Pastoralis muneris auctoritati innitentibus, firmum deducere licet argumentū Theologicum, in vi cujus, prudentialis ad fidem directiva ratio pateat, quòd, dum Pontificiam supra Reges Christiano charactere insignitos potestatem ex Divinis oraculis traducunt,

cunt,

runt, eidem fide etiam Theologicā credendā argumentum, in via prudentialis ad fidei assensum directricis evidentiae prorsus securum, ac in linea supernaturalis moralitatis certam subministrant manufectionem.

PROBATIO I.

40. **EX** Extravagante Unam sanctam. De majorum & obedientia desumpta, unā cum reversione argumenti in contrarium adducti ex Clementina Meruit. De privilegijs.

Adversa igitur partis primum argumentū eō collimat, ut, quōd Pontificiā supra Reges potestatis firmamentum evinci videtur, ex præallegatā Extravagante Unam sanctam; hoc totum enervari asseratur ex præactā Clementinā Meruit. Ad quōd argumentum elidendum, duo hic veniunt accuratius expendenda, primum concernit illam Extravagantem Unam sanctam. Alterum respicit hujus ex Clementina Meruit. enervationem.

Incipiendo igitur ab ea Extravagante, accipe sequentem hujus à Bonifacio VIII. editā constitutionis tenorem: Unam sanctam, inquit Pontifex, Ecclesiam Catholicam & Apostolicam, urgente fide credere cogimur, & tenere. Igitur Ecclesie unius unum Corpus & unum Caput, non duo Capita quasi monstrum, Christus videlicet, & Christi Vicarius Petrus, Petriq; Successor, dicente Domino ipsi Petro: Palle oves meas; non singulariter has, vel illas, sed generaliter, per quod commississe sibi intelligitur universas &c. In hac, ejusq; potestate duos esse gladios spirituales videlicet & temporalem, Evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus Apostolis: Ecce duo gladij hic, in Ecclesia scilicet, cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus, nimis esse, sed satis. Certe qui in Petri potestate temporalem gladium esse, negat; male verbum attendit Domini proferentis: Convertite gladium tuum in vaginam. Vterque ergo est in potestate Ecclesie, spiritualis scilicet gladius & materialis. Sed is quidem pro Ecclesia, ille verò ab Ecclesia exerendus. Ille sacerdotis, is manu Regum & militum, sed ad nutum & patientiam Sacerdotis. Oportet autem, gladium esse sub gladio, & temporalem autoritatem subijci potestati: cum dicat Apostolus: Non est potestas nisi à Deo, quæ autem à Deo sunt, ordinata sunt; non autem ordinata essent, nisi gladius esset sub gladio, & tanquam inferior reduceretur per alium in supremam. Nam secundum B. Dionysium lex Divinitatis est, infima per media in supremam reduci &c. Ergo, si deviat terrena potestas, judicabitur à potestate spirituali: sed si deviat spiritualis, minor à suo Superiore: si verò suprema, à solo Deo, non ab homine poterit judicari &c. Porro subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam, declaramus, dicimus, definimus, & pronuntiamus, omnino esse de necessitate salutis.

41. Ex qua proinde Bonifacianā constitutione hunc in modum argumentari licet. Quando Christus Petro, ipsiq; Successori dixit: Palle oves meas; intelliguntur eidem commissæ universæ Christi oves, estq; adeo de necessitate salutis credere, quōd Romano Pontifici, seu Petri Successori subit omnis humana creatura in Ecclesie unitatem aggregata sub uno

Capite Christo, ejusq; Vicario. Sub ea autem pastoralis muneris potestate continentur duo gladij, spiritualis videlicet & temporalis autoritas, Christo Domino, ubi Apostoli dixerant: Ecce duo gladij hic, id est in Ecclesia, respondente, satis esse. Inter quos duos gladios temporalis potestas fuit à Christo designata Allegoricè, quando dixit ad Petrum: Convertite gladium tuum in vaginam. Ex hoc autem evincitur, non spirituale duntaxat, sed etiam temporale gladio illo Petri, designatam potestatem, subesse authoritati Ecclesie, sub eā quidem differentia, ut ille potestatis spiritualis gladius manu Sacerdotis, hic verò temporalis potestatis gladius manu Regum, sed ad nutum & patientiam Sacerdotis, sit exerendus. Hinc autem rursus evincitur, gladium esse sub gladio, & temporalem autoritatem quoad sui exercitium subijci spirituali potestati, Apostolo id ipsum quoque confirmante, dum dicit: Non esse potestatem nisi à Deo, quæ autem à Deo sunt, ordinata esse. In vi cujus proinde ordinationis oportet, gladium esse sub gladio in tantum, ut potestas temporalis inferior, per spiritualem, seu superiorem potestatem, reduceretur in supremam: quatenus scilicet potestas terrena, si deviet, judicanda est à potestate spirituali, si verò deviet spiritualis potestas, minor à suo Superiore, si autem deviet suprema Pontificia autoritas, à solo Deo, non ab homine judicari potest.

Quandoquidem igitur inter universas Christi oves Romano Pontifici, seu Petri Successori commissas, reputentur etiam Reges, Christi caractere insigniti, sub potestate autem Pastoralis per Christum suo Vicario Petri Successori concessā, continentur duo gladij, autoritatis spiritualis & temporalis, eā tamen cum subordinatione, ut hæc tanquam inferior per illam seu superiorem reducenda sit in supremam; temporalisq; adeo potestatis gladius materialis per Reges quidem, sed ad nutum & patientiam Sacerdotis Summi Pontificis, sit exerendus, manifestè & clarè evincitur ex sacra Scripturæ textibus à Bonifacio VIII. taliter applicatis, Reges cum suæ temporalis potestatis gladio, quoad hujus exercitium subesse Romani Pontificis spirituali authoritati.

Objectio.

42. **EX**cipitur ex parte adversa. Illam Bonifacii VIII. Extravagantem pro Gallie saltem Regibus, Regno, ac Regnicolis esse correctam per Clementinam Meruit. De privilegijs, cujus tenor ita se habet: Meruit charissimi filij nostri Philippi Regis Francorum illustris sinceræ affectionis ad nos, & Ecclesiam Romanam integritas, & progenitorum suorum præclara merita meruerunt, Meruit insuper Regnicolarum pietas ac devotionis sinceritas, ut tam Regem, quam Regnum favore benevolo prosequamur. Hinc est, quōd Nos Regi & Regno per definitionem & declarationem bonæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. quæ incipit: Unam sanctam, nullum volumus & intendimus præjudicium generari, quōd per illam Rex, Regnum, & Regnicole prælibati amplius Ecclesie sint subiecti Romanæ, quam antea existebant, sed intelligantur in eodem

eodem esse statu, quo erant ante definitionem præfatam.

Responsio.

43. Verùm hanc Clementis V. constitutionem cum Bonifacii VIII. præadductâ Extravagante conferendo, in hunc modum argumentari licet. Regem Franciæ cum universis Regnicolis suis computari *inter oves Christi*, nullatenus dici potest, esse præjudicium à Bonifacio illatum. In illa ipsa verò potestate Pastoralis super universas Christi oves protensa, ex Christi instituto continentur duo gladij, potestatis scilicet spiritualis & temporalis, ita ut hæc sit quidem in manu Regum, ad nutum tamen & patientiam Sacerdotis exerenda. Nequit verò, quod ex Christi instituto existat sancitum, non esse antiquius illâ Bonifacianâ definitione. Nihil ergo istorum potest à Clemente V. in Extravagante *Meruit* esse correctum, quippe cum ista præcisè statuatur, quod per Bonifacii VIII. Extravagantē *Vnam sanctam*, nullum Regi, Regno, & Regnicolis Franciæ, debeat generari præjudicium, ita ut ipsi amplius exinde sint subiecti Romanæ Ecclesiæ, quam antea existebant, sed intelligantur in eodem esse statu, quo erant ante definitionem præfatam. At verò ista definitio ex ipso Jure Divino exigit subordinationem gladij temporalis erga gladium potestatis spiritualis, ita ut si illa deviet à rectâ ratione, sit judicanda à potestate spirituali. Hoc autem iudicium spirituale, Oecumenici Ecclesiæ Pastoris potestati concessum, est in vi clavium Ecclesiæ, Petro, ejusque Successori commissarum in tantum, ut, quodcumque ligaverit, seu solverit super terram, sit vel ligatum, vel solum in cælo. Eo ipso autem, quod Regiæ potestatis exercitium ita sit super terram, ut in Christiano Rege dicatur ordinem ad Regnum cælorum, oportet, ut sub respectu suæ ad æternam salutem, seu sacræ Religionis utilitatem publicam ordinabilitatis, sit inter illa quæcumque, quæ super terram continentur sub Oecumenicâ Ecclesiæ clavium potestate seu solvendi, seu ligandi. Quoad hanc igitur potestatis Regiæ erga auctoritatem Oecumenicam Summi Pontificis, subordinationem, Bonifaciana illa Extravagans constitutio nullum præjudicium generavit Regi, Regno, & Regnicolis Franciæ, sed hos relinquens in statu, in quo vi Juris Divini ante eam definitionem erant, non potest quoad debitam illam respectu Romanæ Ecclesiæ subordinationem ac subjectionem, per Clementinam *Meruit*, de privilegijs esse correctâ.

PROBATIO II.

In qua fit confutatio *secundi* Adversarii: rum argumenti.

44. SI namque sub formâ per Christum *Matth. 18.* sanctâ, servato seu Divini, seu naturalis, seu super hiic fundari *Canonici* Juris debito ordine, Summus Pontifex procedat adversus Reges, Juris Divini temeratores, eoque progressos, ut Ecclesiam audire contumaciter decreverint, indeque ex Christi jussu, Communionis

Ecclesiasticæ Jure desistantur, sed necdum correcti, quinimò in reprobum sensum dati, sacræ Religionis ac Ecclesiæ interitum, quantum in se est, perversâ suâ contumaciâ moliantur, sintque aded in eo statu positi, ut merito perferantur virgam illam à Christo Apostolis *cit. 18. Matth. capite* promissam, & sacro de Evangelicæ correctionis normâ per Christum præscriptâ, textui immediatè subiectam sub his verbis: *Quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælis, & quæcumque solveritis super terram, erunt soluta & in cælis*: Si, inquam, in vi hujus virgæ Apostolicæ, Summus Pontifex Ecclesiæ rebellem ac hostem publicum & liget censuris, & solvat seu juramentorum & homagiorum à subditis præstorum vincula, merito computanda sub illo (*quodcumque est super terram ad æternam salutem, Ecclesiæ publicam utilitatem, sacræque Religionis non privatam dantaxat, sed publicum bonum etiam in Regibus ordinabile, sicque aded subiectum regni cælorum clavibus*) quinimò si sub dicto ordine servato, Romanus Pontifex jus Regiæ potestatis homini erga Ecclesiam rebellem inexistens, ab ipsaque Regi potestate *formaliter* spectatâ prorsus diversum (inter quæcumque super terram Ecclesiæ clavibus seu solvenda, seu liganda, merito computatum) tali Juris Divini contumaci temeratori, per regni cælorum claves ad Ecclesiæ sanctæ conservationem traditas adimat: nunquid vel Christo, qui taliter procedendi seu mandatum fecit, seu Ecclesiæ, ejusque Oecumenico Pastori talem potestatem tradidit, vel Papæ, qui ex Christi seu mandato, seu potestate vi officij Divinitus commissi necessariò usurpandâ, tali modo processit, imputanda erunt mala inde provenientia? Vel non potius, dum Pontifex stringit gladium, ad bonos in obedientiâ sanctæ Ecclesiæ continendos, & malos extirpandos, communioneque fidelium, ne ab ipsis præcipitentur in ruinam, privandos, eosque, ne potestatis temporalis gladio adversus sanctæ Ecclesiæ pacē & Religionem publicam, liberè uti amplius possint, exauthorandos; ipsissima hæc justitiæ adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles, publicæque Religionis perturbatores demonstratio, ex se ipsa est tantum bonum, ut in respectu illius, quoad *moralem* imputationem, haudquaquam prævalere possint mala *per accidens*, & præter intentionem, non nisi ex pravorum Ecclesiæ rebelium contumaciâ eventualia?

Objectio.

45. Sed replicabit fortè aliquis, oportere, ut Visceribus Christi agat ex ejus spiritu, qui non ad perdendum, sed ad lucrandum animas, venit in spiritu lenitatis, ac mansuetudinis, Apostolis non aliter concedens Ecclesiæ clavium auctoritatem, quam uti *Joann. 20.* præscripserat: *Sicut misit me Pater, ita ego mitto vos*: cum tamen Christus fuerit contestatus, regnum suum non esse de hoc mundo, nec unquam legatur coercitivæ jurisdictionis actum aliquem in terris fecisse.

Re-

Responſio.

46. NE modernis heterodoxis hæc replicatio favere videatur, ejus diſcuſſio juxta ipſius Chriſti verba accuratius venit in præſenti faciendâ, prout in *Inextincta ſacri Tridentini Concilij veritate tract. 6. ſect. 6. cap. 1. argut. 3.* à nobis exhibetur, ſub hiſce verbis: Ita profectò eſt, Chriſtum Joann. 20. diſertè teſtatum fuiſſe, ſicuti miſi me vivens Pater, & ego mitto vos. At *Psalm. 2.* in ſpiritu prophético inducitur Æternus Pater locutus ad Chriſtum. *Dabo tibi gentes hereditatem tuam, reges eos in virga ferrea.* Hanc autem virgam importare autoritatem *Directionis*, quâ ferream verò dicere poteſtatem *Coactionis & Juſtitie*, explicat S. Auguſtinus in *diſtictum Psalm. 2.* Hæc ipſa verò Chriſti poteſtas *Gubernativa & Coercitiva Luc. 1.* prædiſta fuit. *Dabit illi Dominus ſedem David Patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum.* Eo ipſo autem, quòd regnum iſtud Eccleſiæ dicatur æternum, oportet, in terris fuiſſe à Chriſto relictam eam *Gubernativam poteſtatem*, per quam regimen hoc ſpirituale perpetuò duraret. Quamvis ergo Chriſti Regnum non fuerit, nec modò ſit de hoc mundo, utpote cujus ratio ſit tranſcendens mundi regimen, reſpiciatque æternam hominum ſalutem: hoc ipſam tamen ſupernaturale ac ſpirituale Eccleſiæ regnum importat virgam ferream Chriſto conceſſam, & ab hoc Apoſtoliſ, eorumque ſucceſſoribus communicatam, adeoque unâ cum *Gubernativa Coercitivâ* quoque autoritatem, ut ſic intelligantur Apoſtoli eo modo à Chriſto miſſi, quomodò ipſe à Patre Æterno miſſus fuit cum autoritate regnandi in æternum, atque adeò cum poteſtate *Gubernativâ & Coercitivâ* in ſuos quoque in terris relictos Vicarios tranſuſâ.

PROBATIO III.

Refutatoria tertij Adverſariorum argumenti.

47. A Dverſus quotundam Gallorum principia in *Aeo tertio* argumento producta, præcitatus Author *tractatus de libert. Eccleſiæ Gallicanæ* efficaciffimâ cum energiâ poſuit antiquæ Eccleſiæ Gallicanæ ſub Philippo IV. Rege adverſus Petrû de Cuguerijs anno 1312. reſpoſita fundamenta, quæ nos *ſupra n. 31. ac ſeq.* publicæ luci expoſuimus, ad dijudicandam moderni Cleri Gallicani Pariſijs congregati ab illâ antiquâ Eccleſiâ ſuâ diſformitatem: eramus interea contenti argumentum illud ſtabilire ex noviori etiam Cleri Gallicani, adverſus parem probationem anno 1614. Cardinale Perronio Antefignano factâ unanimi reſententiâ & oppoſitione.

Quia verò dictus Author meminit etiam prioris ſub Philippo IV. Pariſijs aggregati Archiepiſcoporum & Epicoſcoporum Conventûs, in quo pro Clero Gallicano Oratorem egit Bertrandus Cardinalis Eduenſis, operæpretium eſt viſum, hæc proferre luculentam ſuper cauſa præſenti in illo Conventu habitam, & in Bibliothecâ SS. Patrum *quarto tomo edit. Pariſienſis pag. 1098.* exhibitam ejuſdem Cardinalis ex ſacræ Scripturæ fundamentis ſolidiffimè deductam diſſertationem.

48. *Primò*, inquit, quoad perſonas dicendum eſt,

quòd omnes Chriſtiani cujuſcunque gradûs, vel ſtatûs, ſeu conditionis exiſtant, ſubſunt juridiſtioni Eccleſiaſtica: cujus ratio eſt, quòd ſcriptum eſt ad Romanos: *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdiſta ſit, non eſt enim poteſtas, niſi à Deo.* Inter Chriſtianos enim duplex eſt poteſtas: temporalis ſcilicet, & ſpirituſalis, ſive ſæcularis & Eccleſiaſtica: & utraque eſt à Deo ſecundùm modum in præcedentibus expoſitum: & ideo utrique poteſtati ſubſunt Chriſtiani, ſed diſſerenter, quia poteſtati temporali, vel ſæculari ſubſunt Chriſtiani, quia inter Chriſtianos poteſt eſſe, & eſt, & fuit illa poteſtas legitima, ſed ſolùm ut cives. Poteſtati autem ſpirituſali & Eccleſiaſtica ſubſunt ut Chriſtiani & Fideles, quia poteſtas illa fundata eſt ſuper fidem, per Chriſtum nobis traditam. Igitur omnes Chriſtiani & Fideles, viri & mulieres, Clerici & Laici, Reges & Principes ſubſunt juridiſtioni ſpirituſali & Eccleſiaſtica. Et cum prædictam juridiſtioneſ habeat Papa ſine limitatione loci & perſonarum: ideo omnes Chriſtiani, ubicunque ſint, debent ei obedire: cæteris verò Prælatiſ Epicoſcopiſ, & Archiepiſcopiſ, & Patriarchiſ in territoriſ, ſeu Diœceſiſ ſibi commiſſiſ, tenentur obedire omnes Chriſtiani manentes in eiſ. Et ideo Clemens Papa dicit, & habetur *Extravag. De majorit. & obed. Cap. Omnes*: quòd omnes Chriſtiani Principes terræ, & cæteri homines Epicoſcopiſ obedire debent, ut beatus Petrus præcipiebat.

Ab hac tamen obedientia ſeu ſubjectione 49-
Papa, qui eſt ſupremus in Eccleſiâ, poteſt aliquos eximere: & ſic pater, quòd omnis Chriſtianus, cujuſcunque ſtatûs, vel conditionis exiſtat, ſubjectus eſt juridiſtioni ſpirituſali ſeu Eccleſiaſtica. Utrùm autem juridiſtioneſ Eccleſiaſtica ſeu ſpirituſalis extendat ſe ad omnes actiones perſonales omnium Chriſtianoſ non ſolùm Clericorum, ſed laicorum: dicendum eſt, quòd de ſe, & ſuo jure extenditur ad cognofcendum & judicandum de omnibus peccatiſ; non ſolùm de illiſ, quæ ſunt contra articuloſ fidei, & Sacramenta, in quibus principaliter fundatur Religio Chriſtiana: ſed etiam de omnibus peccatiſ mortalibuſ, quod patet *primò* ratione irrefragabili ſic. Cujus eſt, conſiderare finem, ejuſdem eſt, judicare de hiſ, quæ debent ordinari ad finem, quia ratio eorum, quæ ordinantur ad finem, ſumitur ex fine; debet enim intendens aliquod bonum, finem eligere, & ea, quæ ſunt congrua fini, & tollere ea, quæ finem impediunt: v. g. Medicus conſiderat ſanitatē corporum: & certè ejuſ eſt, judicare de iſ, quæ ſervant ſanitatē, & de hiſ, quæ eam impediunt, ut ab eiſ abſtineatur: & conſimiliter eſt in omnibuſ. Sed corpus ordinatur ad animam, etiam ſecundùm Gentileſ Philoſophoſ; & temporalia ordinantur ad ſpirituſalia, & omnes actiones Chriſtianoſ debent ordinari ad conſequendam vitam æternam tanquam noſtrum finem ultimum ſecundùm fidem Catholicam in ſacra Scriptura traditam. Ergo cujuſ, vel quorum eſt, conſiderare de ſalute animæ, & de ſpirituſalibuſ: ſicut eſt Prælatorum, curam, & regimen habentium, ut ſunt Papa, & alij Epicoſcopi, & Archiepiſcopi, eorum eſt judicare de actionibuſ perſonalibuſ hominum, per

per quas possunt deviare à salute æternâ contra quamcunque materiam; sive contra articulos fidei & Sacramenta, sive contra bonos mores peccando in seipsum, vel in proximum verbo, vel facto, seu quocunque alio modo: & in hac ratione fundatur *Cap. Novit. Extravag. De judicijs.*

50.

*Secundò patet ex autoritate Divi Matthæi, ubi dicit sic: Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te ipsum solum, si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: si te non audierit, adhibe tecum unum, vel duos testes, ut in ore duorum, vel trium testium stet omne verbum, quòd si non audierit, dic Ecclesie, si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam Ethnicus & publicanus, id est, excommunicatus. Et constat, quòd loquitur de jurisdictione Ecclesie, quam habent Prælati. Nam ibidem subditur: Amen dico vobis, quacunque ligaveritis super terram, erunt ligata & in celo. Igitur sine ulla dubitatione ad Ecclesiam pertinet (jure sibi à Deo collato) cognoscere & judicare de quocunque peccato. Unde beatus Paulus excommunicavit fornicatorem notorium, ut legitur in Epistola priorè ad Corinthios. & 24. quæst. 7. *Cap. Audivimus. circa medium.* Cùm igitur peccata contingant circa actiones personales hominù, & circa contractus, de omnibus his pertinet ad Ecclesiam judicare: maxime si intentetur actio per modum injuriæ, vel cujuscunque alterius peccati tam inter Laicos, quàm inter Clericos, vel inter Laicum, & Clericum, quicunque eorum sit actor, vel reus.*

51.

Nec in prædictis potest dici, quòd reus trahatur extra forum suum: quia omnes Christiani, in quantum Christiani sunt, pertinent ad forum Ecclesie, ut supra dictum est. Et hoc est, quod expressè dicitur in *Canone 11. q. 1. Cap. Quacunque.* ubi dicitur sic: *Quacunque contentiones inter Christianos ortæ fuerint, ad Ecclesiam deferantur, & ab Ecclesiasticis viris terminentur: & si obedire noluerint, quòdlibet obediant, à limitibus Ecclesie excludantur.* Nec propter hoc enervatur jurisdictione Principum sæcularium, qui de actionibus & contractibus subditorum suorum, videlicet laicorum, habent cognoscere, & etiam judicare: quæ prædicta jurisdictione eis non auferuntur, nec impeditur. Si enim actor voluerit, poterit reum trahere ad judicium sæculare, & tunc iudex laicus cognoscat: si autem vult reum trahere ad judicium Ecclesie, potest: præcipuè intentando actionem injuriæ, vel peccati: quia quilibet laicus Christianus est utriusque judicio subiectus, sive subditus, uni, ut civis; alij, ut Christianus. Et quilibet potest in eum exercere judicium suum, si ad illud evocetur. Sed in optione actoris est, evocare reum ad hoc, vel illud judicium, & non ad utrumque, & sic potest intelligi illud, quod habetur in *Decretis dist. 21. cap. ubi dicitur, quòd Christus commisit beato Petro jura cælestis imperij & terreni: & qui hoc privilegium Romanæ Ecclesie detrahit, in hæresin labitur, & hæreticus est censendus.*

52.

Verùm quamvis hoc jus sit Ecclesie, sibi à Deo collatum, tamen ipsa non semper usa est isto jure, nec ubique; partim ad vitandum scandalum, ne putaretur, quòd Ecclesia magis quaereret emolumentum pecuniæ, quàm correctionem vitiorum; partim propter malitiam

aliquorum tyrannorum, in quorum terris plures Ecclesie sunt fundatæ, qui propter suam violentam potentiam non permiserunt, Ecclesiam uti jure suo. Sed in regno Francie Christianissimo, in quo Reges fuerunt Ecclesie devoti à principio, quo fuerunt Christiani, Ecclesia liberius est usa jure suo, & tantò liberius, quantò plùs appropinquat sedi Regni. Sic igitur patet *primum*, scilicet quantum extendit se ex usu & consuetudine, non potest uno verbo dici; quia non omnes Ecclesie habuerunt, nec habent eosdem usus & consuetudines: sed quædam utuntur pluribus, quædam verò paucioribus.

53.

Verumtamen usus, de quo supra dictum est, non est acquisitio juris novi, cùm hoc competat Ecclesie jure suo, ut statim dictum est: sed est executio juris *primi* dati à Deo, quod fuit forsan à Deo impeditum, quantum ad executionem; tunc istud jus dicendum est duplici titulo competere Ecclesie. Si autem usus ille sit circa actiones merè reales; ut dicitur esse in quibusdam Ecclesijs, paucis tamen; dicendum est, quòd ad hoc consuetudo potest in talibus locum habere, & dare jurisdictionem; sicut expressè dicitur *Extravag. De judicijs. Cap. Novit.* ubi dicitur sic: *Non enim intendimus judicare de feudo, cujus ad ipsum (scilicet Regem) spectat judicium: nisi forte juri communi per speciale privilegium, vel contrariam consuetudinem aliquid sit detrahitum.* Igitur per consuetudinem potest alicui acquiri jus cognoscendi, & judicandi de feudo alterius: alioquin frustra poneretur illa exceptio: nisi forte. Et fortiori ratione potest consuetudo locum habere in alijs merè realibus, non feudalibus. Ista ratione proposui ego Petrus Bertrandi coram Domino Rege Philippo, qui nunc est in illa persecutione, quam habuit tunc Ecclesia Gallicana, quæ tamen per gratiam Dei sopita fuit sine scandalo. Hoc igitur antiquioris in Christianissimo Regno à Clero Gallicano de jurisdictione Ecclesiastica doctrinæ tam viriliter propugnata exemplum, meritò imitetur modernus quoque Christianissimæ Ecclesie sacer Clerus.

PROBATIO IV.

Refutatoria quartæ Adversariorum argumenti.

SI quæ doctrinæ ex parte adversa circa Oecumenicæ Pontificiæ super Reges potestatis restrictionem propositæ esset probabilitas, oporteret, rationes, quibus nititur, saltem non esse oppositas cum Divinæ sacris Litteris traditæ doctrinæ fundamentis. Quod tamen dici haud posse (nisi propositio illa redigatur ad sensum in Corollario finali *primi* hujus articuli exponendum, constat ex ijs, quæ hætenus suprà deducta fuerunt.

54.

Sed neque aliquod autoritatis pondus accedere posse illi, cæterisque propositionibus, extendit Author *tractatus De libertatibus Ecclesie Gallicane lib. 3. cap. 14.* Quæ, inquit, Coetus Pa-

55.

Pa-

Parisiensis declaravit, ejus sunt conditionis, ut, si vera esset Gallorum doctrina de potestate Concilij Oecumenici supra Papam etiam extra casum schismatis, à Concilio Oecumenico, non autem à Comitij Cleri Gallicani, vel à Concilio Nationali fuissent determinanda.

56. Nam agitur de jure non solum Summi Pontificis, sed etiam Concilij Generalis, imò de Ecclesie universae securitate, nempe ad quem pertineat autoritas Decreta irrevocabilia circa fidem edendi; an potestas Ecclesiastica habeat aliquam potestatem in temporalibus Regum, & Principum, &c. Quomodo ergo potest Ecclesia Gallicana, ubi de fide, de moribus, ac generalibus disciplinae capitibus est quaestio, sententiam, inauditis etiam partibus, proferre? Numquid causae istae inter majores referri non merentur?

57. Respondent fortassis, se, quod jam à Concilio Constantiensi definitum fuerat, declarasse, ne à fidelibus ignoraretur. Sed primo quoad potestatem Ecclesie supra temporalia Principum, Concilium Constantiense contrarium sensit, ut inferius ostendetur. Secundo, quoad autoritatem Concilij supra Summum Pontificem, non solum plurimi Pontifices (quorum fortasse sententia in suspensionem traheretur, licet non minus suspecti sint Episcopi, cum sibi non quidem divisim, sed conjunctim supremum Pontificem subijcere conantur) sed etiam quamplurimi Doctores ex universis Ecclesie partibus decreta Concilij Constantiensis de casu schismatis duntaxat interpretantur. An ergo ad Ecclesiam Gallicanam pertinet, obscurum Concilij generalis sensum interpretari? Decretum, inquit, clarum est, verum secus alijs videtur; ad quem pertinet hujus controversiae iudicium?

58. Nec juvat reponere, Antistites Gallicanos materiam, quae ad Ecclesiam universalem videtur spectare, pro suis tantum gregibus declarasse, non autem toti Ecclesiae articulos Fidei, aut disciplinae Canones proposuisse. Hoc, inquam, non juvat. Nam primo declarationes illae generales sunt, & terminis communibus conceptae. Non enim v. g. declaratur, Reges Galliae in temporalibus non subesse potestati Ecclesiasticae; sed Reges, & Principes absolute. Secundo, causas illas majores, aut etiam maximas esse, Galli negare non possunt. Nonne ergo ad sanctam Sedem, vel si suspecta erat, ad Concilium generale ex antiquis Decretis, & ex ipsis etiam Francorum legibus erant referendae? Sed suspectum etiam foret Oecumenicum Concilium, cum ejus quoque interfit, deberetque ei Summus Pontifex praesidere. Ideo igitur debuit Ecclesia Gallicana, tanquam suprema inter Romanum Pontificem, & Concilium Oecumenicum arbitra, controversiam dirimere?

59. Non adeo faciles erant hujusmodi controversiae, ut omnia Romani Pontificis, aut, si mavis, Concilij Oecumenici consultatione, definiti possent; decebatque, ut Episcopi Gallicani apud Curiam his S. Petri Chrysologi Episcopi Ravennatis verbis sese excusarent; Nos

enim pro studio pacis, & fidei extra consensum Romanae Civitatis Episcopi causas fidei audire non possumus. Epist. ad Eutichem inter Acta Concilij Chalcedonensis par. 1. num. 15. Si quid interim, &, ut vulgo dicitur, provisionaliter statuendum fuisset, longè majoris erant ponderis rationes, quae in alteram partem suadebant declinare.

60. Quin etiam haec declaratio Ecclesiae Gallicanae, vel Clero Gallicano tribui non debet, cum, qui Comitij intercesserunt, procuratione caruerint, quae ad res adeo arduas, & difficiles specialissima requirebatur; consensus autem, qui fortè ab alijs quibusdam praestabitur, vix liber habebitur, cum intentatis poenis, & iam quibusdam inflicitis, exigatur.

61. Accedendum jam ad singularum propositionum examen. Quocirca nisi demonstravero, propositiones in declaratione Cleri Gallicani contentas universaliter, ut jacent, acceptas esse falsas, saltem constabit, longè minus esse probabiles, minusque tutas, quam earum contradictorias. Atque adeo Comitia Parisiensia maximam injuriam illius Regni fidelibus erga Summum Pontificem bene affectis intulisse, dum Edicto Regio, poenisque adjectis, ad assentiendum doctrinae ad minus de falsitate plurimum suspectae, atque aliunde sanctae Sedi adversae, cogendos curarunt. Tantumque abest, ut illa agendi ratio libertas Ecclesiae Gallicanae nuncupari possit, ut durissima, & Christianae libertati infensa servitus vocari debeat.

62. Nec puto, reperiri quemquam, qui hac declaratione speret revocandos ad gremium Ecclesiae haereticos; quippe qui arberentur, ut eorum aliqui non sine opprobrio nostrae Religionis jam significarunt, Comitium Cleri Gallicani non parum ad ipsorum doctrinam accessisse, jam plurimum Summi Pontificis, cuius obedientiae sese ipsi usquequaque subdixerunt, autoritatem imminuere coepisse, potiusque Catholicos à visibili Ecclesiae Capite defecturos, quam ei sese conjungere illi meditentur. Ego quidem sic habeo Regem Christianissimum, qui tam gloriose in reducendis ad Christi ovile Regni sui haereticis incumbit, ex eadem declaratione ad tam praeclarum opus, parum accepisse subsidij. Etenim cum Summus Pontifex sit centrum unitatis, qui arctius illi adharet, intra sinum Ecclesiae arctius stringitur. Imò, ut notavit Hincmarus alibi relatus, Rex, & Episcopi Christi Vicario obediens, illo exemplo debitam sibi à proprijs subditis obedientiam facilius obtinent.

§. III.

Referuntur argumenta nostratis sententiae, petita ex sacris Canonibus, speciatim Cap. Novit. 13. De judicijs. & Cap. Licet. 6. De votis.

ARGUMENTUM I.

63. A^{n. 1.} Author Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 3. argumentatur 1. ex autoritate praedicti Canonis Novit. editi ab Innocentio III. relati.

B
 N
 Autoritas
 Cathedrae
 Apostolicae
 GVI
 B.